

ՆԿԱԶ ԿՏԱՆԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂ ԱՐԱՐՔՆԵՐԻ ԹՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ԵՎ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ *

ՀՏԴ 343

DOI: 10.52063/25792652-2025.3.26-75

ՀԱՅԿ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Եվրասիա միջազգային համալսարանի
իրավագիտության ամբիոնի դասախոս,
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու,
ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
haykamkrtchyan@gmail.com
ORCID: 0009-0002-3833-0243

ԷԴԳԱՐ ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

Եվրասիա միջազգային համալսարանի, Հյուսիսային համալսարանի,
Գորիսի պետական համալսարանի, Երևանի իրավատնտեսագիտական և
կառավարման քոլեջի իրավագիտության ամբիոնի դասախոս,
ք. Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
edgar.manucharyan.eiu@gmail.com
ORCID: 0009-0009-7472-5825

Հոդվածի նպատակն է ներկայացնել նվազ վտանգավորություն
ներկայացնող արարքների՝ որպես քրեաիրավական ինքնուրույն ինստիտուտի
տեղն ու դերը ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի համատեքստում: Մինչ օրս
բացակայում է միասնական մոտեցում՝ նշված հարցի վերաբերյալ: Թեմայի
ընտրությունը պայմանավորված է նվազ վտանգավորություն ներկայացնող
արարքների՝ քրեաիրավական բնույթի և իրավական հետևանքների
վերաբերյալ տեսական պատկերացումների մշակման և համակարգման
անհրաժեշտությամբ, ինչպես նաև իրավակիրառ պրակտիկայում դրանց
քրեաիրավական գնահատման՝ գիտականորեն հիմնավորված
առաջարկությունների համար: Առաջ են գալիս հակասություններ՝ նշված
նորմի կիրառման կապակցությամբ: Կարծում ենք ներկայիս
իրավակարգավորման պայմաններում ամբողջապես չի պահպանվում և
պաշտպանվում անձանց իրավունքները և օրինական շահերը:

Աշխատանքի խնդիրներից են՝

1. ներկայացնել նվազ վտանգավորություն ներկայացնող արարքների քրեաիրավական բնութագիրը
2. վեր հանել առկա հիմնախնդիրները
3. ներկայացնել առաջարկներ օրենսդրության կատարելագործման ուղղությամբ:

Աշխատանքի կատարման ընթացքում կիրառվել են ինչպես ընդհանուր համագիտական, այնպես էլ հատուկ իրավաբանական մեթոդներ՝

* Հոդվածը ներկայացվել է 28.09.2025թ., գրախոսվել՝ 03.11.2025թ., տպագրության ընդունվել՝ 30.12.2025թ.:

դիպլեկտիկական մեթոդը, համակարգային մեթոդը, վերլուծական և սինթետիկ մեթոդները, ձևական-իրավական մեթոդը, իրավահամեմատական մեթոդը:
Աշխատանքում եզրահանգել ենք, որ ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի ներկայիս իրավակարգավորումը պետք է ենթարկվի փոփոխությունների ոչ միայն բնորոշման, այլև ընդհանուր իրավակիրառ տեսանկյունից, որի համար էլ աշխատանքում ներկայացրել ենք գործնական առաջարկություններ:

Հիմնաբառեր՝ քրեական, նվազ վտանգավորություն, օրենսգիրք, հանրային, հանցանք, սուբյեկտիվ, օբյեկտիվ:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ հանցանք չի համարվում այն արարքը, որը թեև ձևականորեն պարունակում է սույն օրենսգրքի Հատուկ մասով նախատեսված հատկանիշներ, սակայն իր նվազ վտանգավորության պատճառով ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձին, հասարակությանը կամ պետությանն էական վնաս չի պատճառել և չէր կարող պատճառել (ՀՀ քրեական օրենսգիրք 2021): Նման արարքները գործնականում հանդիպում են բավականին հաճախ, սակայն աննշան արարքների քրեաիրավական գնահատականը չափազանց անհամապատասխան է և հակասական:

Իրավակիրառ մարմինների որոշումների վերլուծությունը բացահայտեց բացասական միտում՝ երկու տարբեր ուղղություններով: Մի կողմից՝ իրավապահներն անտեսում են 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջները, որոնք որպես հանցանք դիտարկում են այն արարքները, որոնք չեն ներկայացնում բավարար հանրային վտանգավորություն և ակնհայտորեն քրեաիրավական գնահատական չեն պահանջում: Մյուս կողմից՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 16-րդ հոդվածը երբեմն օգտագործվում է որպես հանրային վտանգավոր արարք կատարած անձանց՝ քրեական պատասխանատվությունից անօրինական և անհիմն ազատելու գործիք:

Պետք է ընդունել այն փաստը, որ քրեաիրավական գիտությունը պրակտիկային դեռևս չի առաջարկել հստակ և հետևողական ուղեցույց նվազ վտանգավորություն ունեցող արարքների քրեաիրավական ճիշտ գնահատման համար:

Վերը նշվածն էլ պայմանավորում է հետազոտության թեմայի արդիականությունը և հնարավորություն կընձեռի լուծելու քրեաիրավական պրակտիկայում առաջացող խնդիրները:

ՆԿԱՉ ԿՏԱՆԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂ ԱՐԱՐՔՆԵՐԻ ԶՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ԵՎ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱՆՆԴԻՐՆԵՐԸ

Սկսելով ուսումնասիրել նվազ վտանգավորություն ներկայացնող արարքները, որոնք պարունակում են հանցագործության հատկանիշներ, մենք նշում ենք, որ այս հասկացությունը անքակտելիորեն կապված է քրեական իրավունքի հիմնական կատեգորիայի՝ հանցագործության հետ: Ներպետական քրեական իրավունքի զարգացման ընթացքում էական փոփոխություններ են կրել հանցագործության մասին տեսական պատկերացումները և դրա կարգավորման օրենսդրական մոտեցումները: Ընդ որում, քրեաիրավական դիսկուրսի առանցքային խնդիրն է հանցագործության ձևի և բովանդակության փոխհարաբերության հարցը, այսինքն՝ դրա իրավական (այսպես կոչված «ձևական») և սոցիալական («նյութական») բնութագրերը: Ինչպես նշվում է իրավաբանական գրականության մեջ, «գրավոր նորմատիվ աղբյուրների հայտնվելով՝ հանցագործության գաղափարը՝ որպես վարքագծի ամենավտանգավոր ձև, անքակտելիորեն կապվում է դրա իրավական և բովանդակային (սոցիալական) կողմերի տարանջատման հետ» (Соловьев 47):

Քրեական իրավունքի զարգացման պատմությունը ցույց է տալիս այս հիմնարար, մեթոդաբանական խնդրի լուծման տարբեր տարբերակներ: Օրինակ՝ 19-րդ դարի երկրորդ կեսի և 20-րդ դարի սկզբի քրեական իրավունքում տրվել է հանցագործության պաշտոնական սահմանում, որի հիմքում դրվել է հանցավոր անօրինականության առկայությունը:

Հանցանքի իրավական և սոցիալական բնութագրերի հավասարակշռությունը գտնվել է (մեծապես քրեական իրավունքի դոկտրինայի ներկայացուցիչների ջանքերի շնորհիվ (Дурманов 1943)) ԽՍՀՄ-ի և միութենական հանրապետությունների քրեական օրենսդրության հիմունքներում և 1960 թվականին դրանց համապատասխան ընդունված ՌՍՖՍՀ Քրեական օրենսգրքերում: Համաձայն ՌՍՖՍՀ 1960թ. քրեական օրենսգրքի՝ «Հանցագործությունը հանրորեն վտանգավոր արարքն է (գործողություն կամ անգործություն), որը նախատեսված է քրեական օրենսդրությամբ, որը ոտնձգություն է կատարում ԽՍՀՄ սոցիալական համակարգի, նրա քաղաքական և տնտեսական համակարգերի, անձի, քաղաքական, աշխատանքային, գույքային և այլ իրավունքների ու ազատությունների նկատմամբ, քաղաքացիների, սեփականության բոլոր ձևերի, ինչպես նաև քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված սոցիալիստական իրավակարգի նկատմամբ ոտնձգություն իրականացնող այլ սոցիալիստական վտանգավոր արարքը»:

Հատկանշական է, որ ՀՀ նախկին քրեական օրենսգրքը նույնպես տալիս էր հանցագործության նույնաբովանդակ սահմանումը:

Այդ իսկ պատճառով ՀՀ քրեական օրենսգրքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասի ապաքրեականացումը կարծում ենք անընդունելի է:

Արարքի նվազ վտանգավորության վերաբերյալ դրույթները պահանջված կլինեն այնքան ժամանակ, քանի դեռ առկա է հանցագործության ձևի (քրեական հակաիրավականություն) և բովանդակության (հանրային վտանգավորություն) միջև հակասությունը: Այս հակասությունը, ըստ երևույթին, պետք է դասել «հավերժական», անփոփոխելի: Դա պայմանավորված է օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ բնույթի տարբեր գործոններով:

Հանցագործության ձևի և բովանդակության անհամապատասխանությունն առաջին հերթին ակխուսափելի է դառնում քրեաիրավական նորմերի վերացականության և դրանցով արգելված արարքների հստակության միջև եղած հակասության պատճառով: Ինչպես հայտնի է, «ձևակերպելով հանցագործության կոնկրետ տարրերը՝ օրենսդիրը վերանում է բազմաթիվ ակտերին բնորոշ յուրահատկություններից և բացառիկ հատկանիշներից՝ որպես իրավաբանորեն նշանակալից առանձնացնելով միայն այն հատկանիշները, որոնք ընդհանրացված են, անհրաժեշտ և բավարար՝ անձին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու համար» (Яцеленко 79): Պրակտիկան ցույց է տալիս բազմաթիվ նմանատիպ օրինակներ:

Կողոպուտի տարրերը (ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 253-րդ հոդվածի 1-ին մաս) կազմում են ուրիշի ցանկացած արժեքի գույքի բացահայտ հափշտակությունը: Սակայն գործնականում կողոպուտը, որի առարկան եղել է ցածր արժեք ունեցող գույքը, առանձին դեպքերում, հաշվի առնելով տուժողին պատճառված աննշան վնասը, դեռևս բարձր հանրային վտանգավորություն չունի:

Նմանատիպ օրինակները, որոնց ցանկը կարելի է շարունակել, մեզ համոզում են, որ «օրենսդիրը հանցագործություններ սահմանելիս օբյեկտիվ գործոններից ելնելով՝ (չասած սուբյեկտիվը) երբեմն ի վիճակի չէ հաշվի առնելու կյանքի իրավիճակների ողջ բազմազանությունը և պահպանելու քաղաքական, սոցիալական փոփոխություններով երկրի սոցիալ-տնտեսական վիճակը:

Այսպիսով, չնայած քրեական օրենսդրության ազատականացման մասին պաշտոնական կարգախոսներին, դրանում ակնհայտորեն ցույց է տրվում ռեպրեսիվ ուղղվածություն, որն արտահայտվում է քրեական օրենսդրական արգելքների թվի

մշտական աճով և թույլատրելի վարքագծի քրեաիրավական սահմանների նեղացմամբ» (Капинус 38-39): Համաձայնելով նման գնահատականներին՝ Նշենք, որ քրեորեն ճանաչված արարքների թիվը միայն աճել է:

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանը իր թիվ ՏԴ-1/0078/01/17 որոշման մեջ անդրադարձել է նշված հարցին: Համաձայն այդ որոշման՝ «Հանցագործություն չի համարվում այն գործողությունը կամ անգործությունը, որը թեև ձևականորեն պարունակում է սույն օրենսգրքով նախատեսված որևէ արարքի հատկանիշներ, սակայն իր նվազ կարևորության պատճառով հասարակական վտանգավորություն չի ներկայացնում, այսինքն՝ ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձին, հասարակությանը կամ պետությանը էական վնաս չի պատճառել և չէր կարող պատճառել»: Մեջբերված նորմերը Վճռաբեկ դատարանը վերլուծության է ենթարկել՝ Նարեկ Արմենակյանի գործով որոշմամբ՝ արձանագրելով հետևյալը. «(...) [Հ]անրային վտանգավորությունը հանդիսանում է հանցագործության պարտադիր հատկանիշներից մեկը»: Ընդ որում, ՀՀ քրեական օրենսգրքի վերագրյալ հոդվածի 2-րդ մասի վերլուծությունից հետևում է, որ օրենսդիրը հանցագործություն է համարում միայն հանրային (հասարակական) վտանգավորության որոշակի աստիճան ունեցող արարքը (ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի թիվ ՏԴ-1/0078/01/17, 2019 թվականի նոյեմբերի 7-ի որոշում) :

Նշված հիմնախնդրի ուսումնասիրության ժամանակ չպետք է նաև մոռանալ նյութական և դատավարական իրավունքների փոխհարաբերակցության մասին: Շատ դեպքերում նվազ վտանգավորություն ներկայացնող դրույթի կիրառման արդյունքում կարճվում են մի շարք քրեական վարույթներ: Սա կարող է հիմք հանդիսանալ՝ ուսումնասիրելու վիճակագրությունը և դրա արդյունքում կատարելագործել քրեական օրենսգիրքը:

Ամփոփելով վերը նշվածը՝ կարող ենք եզրակացնել, որ նվազ վտանգավորություն ունեցող արարքները այն արարքներն են, որոնք համապատասխանում են կոնկրետ հանցանքի հատկանիշներին, սակայն միևնույն ժամանակ բովանդակային առումով զուրկ է հանրային վտանգավորությունից, որը բնորոշ է հանցագործությանը:

Նվազ վտանգավորություն ներկայացնող արարքների իրավական բնույթի վերաբերյալ մեր կողմից հիմնավորված դրույթները, առանց չափազանցության, հիմնարար նշանակություն ունեն, քանի որ դրանք թույլ են տալիս վերախմաստավորել կամ որոշ չափով հստակեցնել քրեաիրավական որոշ հիմնարար չափորոշիչներ:

Մասնավորապես, դրանք կարող են ծառայել որպես հանցանքի և հանրային վտանգավորության տարրերի փոխհարաբերությունների վերաբերյալ երկարամյա տեսական վեճի լուծման բանալին: Առանց խորանալու մանրամասների մեջ՝ Նշենք, որ այս վեճի էությունը հետևյալն է. որոշ գիտնականներ կարծում են, որ հանցանքն իր մեջ պարունակում է հանրային վտանգավորություն, կենտրոնացված է դրա տարրերի մեջ (Трайнин 30, 32), «հանցանքի անբաժան մասն է» (Кудрявцев 88): Մյուսները կարծում են, որ հանրային վտանգավորությունը գտնվում է հանցանքի հատկանիշներից դուրս (Иванчин 20):

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Մեր հետազոտությունը վերջ է դնում այս քննարկմանը՝ ապացուցելով, որ հանցանքի տարրերին համապատասխանող արարքը չի կարող հանրային վտանգ չներկայացնել: Սա նշանակում է, որ արարքի հանրային վտանգավորությունը չի կարող ներառվել հանցանքի բովանդակության մեջ: Առավել կարևոր է, որ նվազ վտանգավորություն ներկայացնող արարքների քրեաիրավական բնույթի մասին մեր եզրակացությունը ստիպում է վերանայել քրեական պատասխանատվության հիմքը կարգավորելու օրենսդրական մոտեցումը:

Ստացվում է, որ «քրեական օրենսգրքով նախատեսված հանցանքի բոլոր հատկանիշները պարունակող» արարք կատարելը բավարար չէ քրեական պատասխանատվության հիմք ստեղծելու համար: Անհրաժեշտ է լրացուցիչ սահմանել, որ այդ արարքն ունի հանցանքին բնորոշ հանրային վտանգավորություն:

ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքը հանցանքի հասկացության մեջ չի ընդգրկել *հանրային վտանգավորություն* բառակապակցությունը հենց այն հիմնավորմամբ, որ քրեական օրենսգրքով նախատեսված և պատժի սպառնալիքով արգելված ցանկացած արարք արդեն իսկ իրենով հանդիսանում է հանրորեն վտանգավոր: Այնուամենայնիվ, այս հարցի շուրջ դեռևս միասնական մոտեցում գոյություն չունի:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Պետք է նաև նշել՝ որքան էլ որ իդեալական չլինի սահմանումը, անհնար է հասնել իրավակիրառի համար բացարձակ ցանկալի արդյունքի, քանի որ քրեական օրենսգրքում նման հատկանիշների ներդրումը գրեթե անհնար է: Նվազ վտանգավորության վերաբերյալ առկա օրենսդրական կարգավորումները անխուսափելիորեն պահանջում են հստակեցում, գործիքակազմ, տարբեր իրավիճակներին համապատասխանեցնելու անհրաժեշտություն:

ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքում ապացուցման ենթակա փաստական հանգամանքների մեջ նշվում է, որ պետք է ապացուցվեն ենթադրյալ հանցագործության՝ քրեական օրենքով նախատեսված հատկանիշները: Կարծում ենք ավելորդ չէր լինի ավելացնել ևս մեկ կետ: Մենք առաջարկում ենք ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի 102-րդ հոդվածը համալրել հետևյալ կետով՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «Արարքի հանրային վտանգավորությունը, որը հիմք է տալիս անձին ենթարկելու քրեական պատասխանատվության, եթե առկա չեն քրեական օրենսգրքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասի դրույթները...»: Կարծում ենք սա կհանդիսանա ոչ միայն լրացում, այլև հստակություն կմտցնի իրավակիրառ պրակտիկայում առաջացող խնդիրների լուծման համար: Նույն տրամաբանությամբ նպատակահարմար կլիներ նաև դատավարական օրենսգրքում ևս ամրագրել դատարանի՝ որպես վարույթ իրականացնող մարմնի կողմից պարտադիր պարզման հանգամանքը. արդյո՞ք առկա են հիմնավորումներ արարքը որպես նվազ վտանգավորություն դիտելու համար, թե ոչ:

1. ՀՀ քրեական օրենսգրքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասից հեռացնել անհասկանալի «ձևականորեն պարունակում է» արտահայտությունը: Պետք է փոխարենը հստակ սահմանել, որ նվազ վտանգավորություն ունեցող արարքները համապատասխանում են հանցանքի հատկանիշներ.
2. Հստակեցնել նվազ վտանգավոր արարքների հիմքերը՝ մատնանշելով, որ այն ոչ թե կապված է հանրային վտանգավորության բացակայությամբ, այլ արարքի ոչ բավարար հանրային վտանգավորությամբ, որը չի հասնում քրեորեն կարևորության մակարդակի:

ՀՀ քրեական օրենսգրքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ. «Հանցանք չի համարվում նվազ վտանգավորություն ունեցող այն արարքը, որը թեկուզև պարունակում է քրեական օրենսգրքով նախատեսված հանցանքի հատկանիշներ, սակայն հանցանքի ուղղվածությամբ, իրավիճակով, եղանակով, շարժառիթով, նպատակով, բնույթի և ծանրության աստիճանով, ինչպես նաև այլ հատկանիշներից էլնելով՝ չունի հանրային վտանգավորություն ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձին, հասարակությանը կամ պետությանն Էական վնաս չի պատճառել և չէր կարող պատճառել»:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀՀ Սահմանադրություն. ընդունված 2015թ:
2. ՀՀ Վճռաբեկ դատարան. թիվ ՏՂ1/0078/01/17, 2019 թվականի նոյեմբերի 7-ի որոշում:
3. ՀՀ քրեական օրենսգիրք. ընդունված՝ 05.05.2021, ՀՕ-199-Ն, սկզբնադրյուրը՝ միասնական կայք 2021.05.17-2021.05.30 Պաշտոնական հրապարակման օրը 27.05.2021.
4. Иванчин, Артем Владимирович. «Теоретическая модель предписаний Уголовного кодекса РФ об основании уголовной ответственности и малозначительности» // *Lex Russica*, 2015, No 6, стр. 20.
5. Капинус, Ольга. «Криминализация и декриминализация деяний: поиск оптимального баланса» // *Общественные науки и современность*, 2018, No 4., стр. 38-39.
6. Кудрявцев, Владимир Николаевич. *Теоретические основы квалификации преступлений*. М.: Госюриздат, 1963, стр. 88.
7. Плотников, Алексей Иванович. *Объективное и субъективное в преступлении: автореф. дис. ... д-ра юрид. Наук*, М., 2012, стр. 9.
8. Соловьев, Алексей Николаевич. *Понятие преступления: теоретические, законодательные и правоприменительные аспекты: дис. ... канд. юрид. наук*. Волгоград, 2000, стр. 47.
9. Трайнин, Арон Наумович. *Избранные труды / сост., вступ. ст. Н.Ф. Кузнецовой*. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2004, стр. 30- 32.
10. Яцеленко, Борис Викторович. *Противоречия уголовно-правового регулирования. Монография*. М.: МЮИ МВД России, 1996, 79 с.

WORK CITED

1. Ivanchin Artem Vladimirovich. Teoreticheskaya model' predpisaniy Ugolovnogo kodeksa RF ob osnovanii ugolovnoy otvetstvennosti i maloznachitel'nosti [Theoretical Model of the Provisions of the Criminal Code of the Russian Federation on the Grounds of Criminal Liability and Insignificance] // *Lex Russica*. – 2015. – No 6. – S. 20. (in Russian)
2. HH Sahmanadrut'yun. yndunvats 2015t' [Constitution of Armenia] (in Armenian)
3. HH Vchrrabek dataran. t'iv TD1/0078/01/17, 2019 t'vakani noyemberi 7-i voroshum [Decision N1/0078/01/17 of Court of Cassation of Armenia], (in Armenian)
4. HH k'reakan orensirk'. yndunvats` 05.05.2021, HO-199-N, skzbnaghbyury, miasnakan kayk' 2021.05.17-2021.05.30 Pashtonakan hraparakman ory 27.05.2021 [Criminal code of Armenia], (in Armenian)
5. Kudryavtsev Vladimir Nikolaevich. Teoreticheskiye osnovy kvalifikatsii prestupleniy. [Theoretical Foundations of the Classification of Crimes] – М.: Gosyurizdat, 1963. – S. 88. (in Russian)
6. Kapinus Olga. Kriminalizatsiya i dekriminalizatsiya deyanii: poisk optimal'nogo balansa [Criminalization and Decriminalization of Acts: The Search for an Optimal Balance] // *Obshchestvennyye nauki i sovremennost'*. – 2018. – No 4. – S. 38-39. 37 S. (in Russian)
7. Plotnikov Aleksey Ivanovich. Ob"yektivnoye i sub"yektivnoye v prestuplenii [The Objective and the Subjective in a Crime]: avtoref. dis. ... d-ra yurid. Nauk, 385 S. (in Russian)
8. Solov'yev Aleksey Nikolaevich. Ponyatiye prestupleniya: teoreticheskiye, zakonodatel'nyye i pravoprimeritel'nyye aspekty [The Concept of Crime: Theoretical,

Legislative, and Law-Enforcement Aspects]: dis. ... kand. jurid. nauk. – Volgograd, 2000. – S. 47. 235 S. (in Russian)

9. Traynin Aron Naumov. Izbrannyye Trudy [Selected Works] / sost., vstup. st. N.F. Kuznetsovoy. – SPb.: Yurid. tsentr Press, 2004. – S. 30, 32. (in Russian)

10. Yatselenko Boris Viktorovich. Protivorechiya ugolovno-pravovogo regulirovaniya [Contradictions in Criminal Law Regulation]. Monografiya. – M.: MYUI MVD Rossii, 1996. – 79 S. (in Russian)

CRIMINAL CHARACTERISTICS OF LESS-DANGEROUS ACTS AND CURRENT ISSUES

HAYK MKRTCHYAN

Eurasia International University, Lecturer

Ph.D. in Law,

Yerevan, the Republic of Armenia

EDGAR MANUCHARYAN

Eurasia International University, Lecturer;

Northern University, Department of Law, Lecturer;

Goris State University, Lecturer;

Yerevan College of Law, Economics and Management, Lecturer

Yerevan, the Republic of Armenia

The purpose of the article is to present the place and role of acts of minor dangerousness as an independent criminal-law institution within the context of the new Criminal Code of the Republic of Armenia. To date, a unified approach to the issue in question is lacking. The choice of the topic is conditioned by the necessity to develop and systematize theoretical conceptions regarding the criminal-law nature and legal consequences of acts of minor dangerousness, as well as to formulate scientifically grounded proposals for their criminal-law assessment in law-enforcement practice. Contradictions arise in connection with the application of the aforementioned norm. We believe that, under the current legal regulation, the rights and legitimate interests of individuals are not fully preserved and protected.

The objectives of the work are: to present the criminal-law characteristics of acts of minor dangerousness; to identify the existing issues; to present proposals aimed at improving the legislation.

In the course of the research, both general scientific and special legal methods were applied: the dialectical method, the systemic method, methods of analysis and synthesis, the formal-legal method, and the comparative-legal method.

In the work, we have concluded that the current legal regulation of the new Criminal Code of the Republic of Armenia should be subject to amendments not only from the standpoint of definition but also from the general law-enforcement perspective, for which practical proposals have been presented in the study.

Key words: *criminal, less dangerous, code, public, crime, subjective, objective.*

УГОЛОВНО-ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯНИЙ, ПРЕДСТАВЛЯЮЩИХ ПОНИЖЕННУЮ ОБЩЕСТВЕННУЮ ОПАСНОСТЬ, И ЕЕ АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ

АЙК МКРТЧЯН

*преподаватель Международного университета Евразия,
кандидат юридических наук
г. Ереван, Республика Армения*

ЭДГАР МАНУЧАРЯН

*преподаватель кафедры права Международного университета Евразия,
Ереванского Северного университета, Горисского государственного
университета, Ереванского колледжа права, экономики и менеджмента,
г. Ереван, Республика Армения*

Цель статьи — представить место и роль деяний, представляющих пониженную общественную опасность, как самостоятельного уголовно-правового института в контексте нового Уголовного кодекса Республики Армения. До настоящего времени отсутствует единый подход к данному вопросу. Выбор темы обусловлен необходимостью разработки и систематизации теоретических представлений о правовой природе и последствиях таких деяний, а также потребностью в научно обоснованных рекомендациях для их уголовно-правовой оценки в правоприменительной практике. При этом выявляются противоречия, связанные с применением соответствующей нормы. Считаем, что в условиях действующего правового регулирования права и законные интересы лиц не обеспечиваются и не защищаются в полной мере.

Задачи исследования:

1. Представить уголовно-правовую характеристику деяний, обладающих пониженной общественной опасностью.
2. Выявить существующие проблемы.
3. Сформулировать предложения по совершенствованию законодательства.

В работе применены как общенаучные, так и специальные юридические методы: диалектический, системный, аналитический и синтетический, формально-правовой, а также сравнительно-правовой.

В результате исследования сделан вывод о необходимости внесения изменений в действующее регулирование нового Уголовного кодекса Республики Армения не только в части дефиниции, но и в целом с точки зрения правоприменения. В статье представлены практические предложения по совершенствованию законодательства.

Ключевые слова: *уголовный, менее опасный, кодекс, публичный, преступление, субъективный, объективный.*